

Кричевський
Василь Григорович
(1872 (1873 за новим стилем) – 1952),
український живописець, архітектор, графік,
художник театру і кіно, майстер декоративно-
ужиткового мистецтва

ФОНД № 1276

ОПИС № 1

справ постійного зберігання

1931 – 1972

(крайні дати документів)

Зміст

	№№ од. зб.	№№ арк.
Передмова		3-6
Список скорочень		7
I. Творчі документи	1	8
Здавальний опис № 1	2	9
Додаток № 1		10

Передмова

Кричевський Василь Григорович – український живописець, архітектор, графік, художник театру і кіно, майстер декоративно-ужиткового мистецтва. Народився 29 грудня 1872 р. (10 січня 1873 р. за новим стилем) у селі Ворожба Харківської губернії (нині Сумська область) в родині земського фельдшера. Був старшою дитиною в сім'ї. Змалку захоплювався малюванням, співом і музикою.

Початкову освіту Кричевський В. Г. здобув у Ворожбянській та Нижньосироватській двокласних школах. Із 1885 по 1887 рр. навчався у Харківському залізнично-технічному училищі, після закінчення якого працював молодшим техніком технічного відділу міської управи. Займався проектуванням невеликих приватних будинків на замовлення службовця управи, кресляра Михайла Бабкіна.

Із 1889 по 1891 рр. був технічним помічником міського архітектора, інженера Сергія Загоскіна, під керівництвом якого пройшов курс академічної зображальної грамоти, в тому числі й архітектурної, виконав проекти будинків Рижова, Хлебнікова, Штейнгеля.

Із 1892 по 1893 рр. працював помічником міського архітектора Альфреда Шпігеля, під керівництвом якого виконав проект Торгових рядів, здійснив обміри та намалював із натури палац Карамзіна в Івні.

Протягом 1893-1903 рр. працював у архітектурному бюро Олексія Бекетова. У зазначений час виконав проекти багатьох будівель, серед яких: Земельний (1893 р.), Торговий (1894 р.) та Азовський (1897 р.) банки; будинки Бекетових (1894 р.), Залеських (1897 р.), Соколова (1895 р.), Кондратьєва (1898 р.), Никифорова (1901 р.); завод Алчевського у Юзівці (1895 р.); міська бібліотека у Харкові (1899 р.); будинки Судових установлень (1900 р.) і Полтавського земства (1902 р.) та ін.

У 1903 р. Кричевський В. Г. припинив роботу в бюро Бекетова та переїхав до Полтави, де зайнявся розробкою та втіленням у життя проекту внутрішнього оформлення будинку земства, остаточною реалізація якого відбулася в 1907 р. У

подальшому активно проектував самі різні будівлі, як то: училище ім. С. Грушевського у Києві (1909 р.), 3 трудові школи у Чернігові (1910 р.), будинок Мазюкевича у Києві (1912 р.), ушна лікарня у Вінниці (1913 р.), бібліотека у Лебедині (1914 р.), будинок Київського військового зібрання (1915 р.), бараки і лазарет у Прилуках (1916 р.) та ін.

Крім проектування будівель, Кричевський В. Г. займався створенням ілюстрацій та обкладинок до книг українських авторів (Винниченка В. К., Горленка В. П., Грінченка Б. Д., Грушевського М. С., Терещенка М. І., Чупринки Г. А., Щербаківського В. М. та ін.), сценографією українських театральних вистав («Богдан Хмельницький», «Загибель Надії», «Панна Мара», «Продана наречена», «Сорочинський ярмарок», «Степовий гість», «Тарас Бульба», «Уріель Акоста» та ін.).

Був автором великої кількості замальовок, етюдів і ескізів. Входив до складу журі першого та другого конкурсу на пам'ятник Тарасу Шевченку. Приймав активну участь у створенні Української академії мистецтв і Спілки українських архітекторів. У 1918 р. працював над проектами гербів, печаток та грошей УНР: створив композиції Великого й Малеого гербів, Великої й Малої печатки УНР, а також заставки до державних паперів та грошових знаків.

Відзначився Кричевський В. Г. і своєю викладацькою діяльністю. У різні роки працював в Українській академії мистецтв, Художньо-промислового інституті у Миргороді, Керамічній школі-майстерні у Межигір'ї, Архітектурному інституті, Інституті пластичних мистецтв, Київському художньому інституті. У 1922 р. був обраний дійсним членом Секції мистецтв ВУАН, а у 1925 р. – її Історичної секції та Археологічного комітету.

Кричевський В. Г. відомий також як художник кіно. Протягом 1925-1926 рр. був зайнятий у роботі над фільмами «Тарас Шевченко» і «Тарас Трясило». У 1927 р. переїхав до Одеси, де працював над фільмами «Борислав сміється», «За стіною», «Людина з лісу», «Леся» та «Звенигора». Співпрацював із режисерами Довженком О. П., Екком М. В., Тасіним Г. М., Чардиніним П. І.

У 1933 р. Кричевський В. Г. у співавторстві з Костирком П. Ф. розробив проекти Меморіального музею Тараса Шевченка в Каневі, його внутрішнього оформлення, планування й оформлення Шевченківської гори, пам'ятника на могилі поета. У 1939 р. отримав вчений ступінь доктора мистецтвознавства.

Із початком Другої світової війни Кричевський В. Г., відмовившись евакуюватися, залишився на окупованій території. У 1943 р. разом із дружиною та сім'єю доньки на запрошення митрополита Андрія (Шептицького) переїхав до Львова, де очолив Вищу образотворчу школу. Протягом останніх років війни неодноразово змінював місце проживання.

У 1946 р. Кричевський В. Г. оселився в одному з передмість Парижу, а в 1950 р. разом із сім'єю доньки переїхав до Венесуели, де й помер 15 листопада 1952 р. Похований на міському цвинтарі Каракаса – Cementerio General del Sur. У 1975 р. прах митця і його дружини з волі патріарха Мстислава (Скрипника) перевезли і поховали на цвинтарі Бавнд-Брук у Нью-Джерсі (США) *.

Документи, які зберігаються у фонді Кричевського В. Г., були передані до архіву-музею дочкою архітектора Рудякова П. М. Рудяковою Е. П. у 1968 р. У 1972 р. вони були включені до здавального опису № 1 і ввійшли до складу фонду № 524 – «Документи діячів українського образотворчого мистецтва. Колекція». У 1995 р. за рішенням ЕПК ЦДАМЛМ України (протокол № 19 від 20.12.) вони були виділені в окремий фонд № 1276. У січні 2014 р. здавальний опис № 1 було взято на переробку, в результаті якої укладено опис № 1 справ постійного зберігання, до якого включено 2 одиниці зберігання за 1931-1972 рр. Справи опису розміщено у єдиному розділі «Творчі документи», представленому зарисовкою виставки українського мистецтва, виконаною Кричевським В. Ф. у 1931 р. Крім цього, в описі також присутній додаток № 1, у якому зафіксовано мольберт Кричевського В. Ф., переданий до архіву-музею

* Див.: Блакитний С. Василь Кричевський / С. Блакитний. – Нью-Йорк: УВАН у США, 1963. – 32 с.; Павловський В. Василь Григорович Кричевський: життя і творчість / В. Павловський. – Нью-Йорк: УВАН у США, 1974. – 223 с.; Рубан-Кравченко В. В. Кричевські і українська художня культура ХХ століття. Василь Кричевський / В. В. Рубан-Кравченко. – К.: Криниця, 2004. – 704 с.

художником Вовком О. І. у 1988 р. Фізичний стан документів, внесених до даного опису, задовільний.

Передмову склав:

науковий співробітник

відділу довідкового апарату

та обліку документів

14 лютого 2014 р.

Р. О. Загорулько

Список скорочень

акв. –	акварель
ВУАН –	Всеукраїнська Академія Наук
ЕПК ЦДАМЛМ України –	експертно-перевірна комісія Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України
олів. –	олівець
пап. –	папір
прим. –	примітки
УВАН у США –	Українська Вільна Академія Наук у Сполучених Штатах Америки
УНР –	Українська Народна Республіка

ЗАТВЕРДЖУЮ

директор ЦДАМЛМ України

_____ О. В. Кульчий

28.02.2014 р.

ФОНД № 1276

Кричевський

Василь Григорович

(1872 (1873 за новим стилем) – 1952),

український живописець, архітектор, графік,

художник театру і кіно, майстер декоративно-

ужиткового мистецтва

ОПИС № 1

справ постійного зберігання

1931 – 1972

(крайні дати документів)

Надходження згідно з актом № 112 від 04.03.1968 р.

№ з/п	Заголовок справи	Дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
	I. Творчі документи				
1.	Зарисовка виставки українського мистецтва. Пап., олів., акв.	1931	1	1	

№ з/п	Заголовок справи	Дати док.	К-сть док.	К-сть арк.	Прим.
	* * *				
2.	Здавальний опис № 1.	1972	1	3	

В даний опис № 1 з № 1 по № 2 внесено 2 (дві) одиниці зберігання – 2 (два) документи на 4 (чотирьох) аркушах.

Опис склав:
науковий співробітник
відділу довідкового апарату
та обліку документів
21 лютого 2014 р.

Р. О. Загорулько

СХВАЛЕНО
Протокол ЕПК ЦДАМЛІМ України
від 28.02.2014 р.
№ 2

Всього за даним описом на державне зберігання до Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України прийнято 2 (дві) одиниці зберігання – 2 (два) документи на 4 (чотирьох) аркушах.

Документи передав:
науковий співробітник
відділу довідкового апарату
та обліку документів
13.03.2014 р.

Р. О. Загорулько

Документи прийняла:
головний спеціаліст
відділу забезпечення
збереженості документів
13.03.2014 р.

Т. М. Снежкова

Додаток № 1
до опису № 1
фонду 1276

Список
музейних предметів, переданих до ЦДАМЛМ України
згідно з актом № 78 від 25.06.1988 р.

№ з/п	Назва предмету, дата	Інв. №	К-сть	Прим.
1.	Мольберт, 40-і рр.	КН – 7926	1	

До даного списку внесено 1 (один) музейний предмет за № 1.

Список склав:

начальник відділу використання

інформації документів

19 лютого 2014 р.

В.М. Шепелюк